

κλάδον, ὑπῆρχον δὲ καὶ οἱ νομίζοντες, ὅτι ὠνομάσθησαν οὕτως ἐκ τοῦ Νέσσου ἢ τοῦ Πύθωνος, ἐκβρασθέντων ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ σαπέντων κατὰ τὰς λοκρικές ἀκτάς. Ἀλλ' οἱ περισσότεροι τῶν ἀρχαίων ἐπίστευον, ὅτι τὸ ὄνομα εἶχον οἱ Λοκροὶ ἀπὸ τῶν κωδίων καὶ τῶν τραγεῶν ἃς ἐφόρουσαν καὶ ὡς τὸ πλεῖστον συνόντες αἰπολίοις καὶ γινόμενοι δυσώδεις. Εἶχε λοιπὸν, καθὼς φαίνεται, ἡ κάππα τῶν τῆν δυσωδίαν. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι οἱ Ἀμφισσεῖς, οἵτινες ἐτάσσοντο εἰς τοὺς Ὀζόλας Λοκρούς, ἀπεφάσισαν, αἰσχυρόμενοι ἐπὶ τῷ ὀνόματι, νὰ μεταστῶσιν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς διὰ νὰ μὴ ὄζωσι μετὰ τῶν Λοκρῶν.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀρκάδες κατέστησαν δυσώνυμοι ἐνεκα τοῦ ἔθνους νὰ προσφέρωσιν εἰς τοὺς ξένους τὰς μισθοφορικές αὐτῶν ὑπηρεσίας ὡς στρατιῶται, ἰδίως ἀπὸ τοῦ τετάρτου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο κατήντησε παροιμιακὴ ἡ φράσις Ἀρκάδας μιμούμενοι, σημαίνουσα τοὺς χάριν ἄλλων πονοῦντας.

Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ἐλληνικῶν ἔθνων δύο κυρίως ἐσκόπτοντο. Καὶ πρῶτον μὲν οἱ Δωριεῖς τῆς κατὰ τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα δωρικής τριπόλεως ἢ τετραπόλεως, οἵτινες διὰ τὴν πτωχείαν, εἰς ἣν ἦγε τὸ πετρῶδες αὐτῶν καὶ ἄκαρπον ἔδαφος, ἐπωνομάζοντο χλευαστικῶς Λιμοδωριεῖς. Περίεργος δὲ εἶνε ὁ παροιμιώδης ἀπὸχὰς χλευασμὸς τῶν Βοιωτῶν ὡς ἀπαιδεύτων καὶ ἐξικρέτως ἀδικηθέντων ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ δυσνοίας. Καὶ ἀρκούσα μὲν ἀπάντησις εἰς τὴν τοιαύτην κατασυκοφάντησιν τῶν Βοιωτῶν εἶνε ὀνόματα οἷα τὰ τοῦ Ἡσιόδου καὶ Πινδάρου καὶ Πλουτάρχου, τοῦ Πελοπίδου καὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδου, καὶ ἡ ἐξαίρετος καλλιτεχνικὴ ἐπίδοσις τῶν Βοιωτῶν, ἣν μνηστεύουσι τὰ ἐξ ὀπτιῆς γῆς εἰδώλια τῆς Τανάγρας. Ἀλλὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἐβλαπτεν ὅπως δὴ ποτε ἡ γειτονία τῶν Ἀθηναίων, οὐκ ὀλίγον βεβαίως συντελεσάντων εἰς διακωμώδησιν τῶν ἀτυχῶν γειτόνων. Οὕτως ἐφέροντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις αἱ παροιμίαι **Βοιωτίων οὗς καὶ Βοιωτία** ὡς ἐπὶ τῶν ἀπαιδεύτων καὶ ἀγροίκων καὶ ἀναισθητῶν, τῶν δυσπαθῶς ἐχόντων πρὸς τὸ κάλλος τοῦ λόγου. Ὁ Ρόδιος ποιητὴς Ἀνταγόρας, ἀναγινώσκων ποτ' ἐν Θήβαις δημοσίᾳ τὴν Θηβαΐδα του, εὗρισκε τὸσον ἀπαθεῖς τοὺς ἀκροατάς, ὥστε δι' οὐδενὸς σημείου εἰδεῖν κνυον τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν καὶ τὴν εὐαρέσκειαν. Θυμωθεὶς λοιπὸν ἐκλείπει τὸ βιβλίον εἰπὼν «εἰκότως καλεῖσθε Βοιωτοί· βρῶν γὰρ ὧτα ἔχετε». Ἀλλ' ἐπταίων ἄρα γε οἱ συμπατριῶται τοῦ Ἡσιόδου καὶ τοῦ Πινδάρου ἢ ἡ Θηβαίς τοῦ Ἀνταγόρα; Ὑπὸ τοιούτων ὅρων, προχωροῦσης τῆς πανελληνίου κατὰ τῶν Βοιωτῶν δυσφημίας, **Βοιωτίος** νοῦς κατήντησε νὰ σημαίνῃ τὸν βλακῶδη, καὶ ὁ Λουκιανὸς δὲν ὠκνήσκει νὰ παραστήσῃ αὐτὸν τὸν Δία λέγοντα πρὸς τὸν Ἡρακλέα «Ἡράκλειε, ὦ Ἡράκλειε, ἀγροίκον τοῦτ' εἶρηκας καὶ δεινῶς Βοιωτίον». Ἀφ' οὗ δὲ τὰ τοιαῦτα ἐλέγοντο περὶ τῶν Βοιω-

τῶν παρ' ἄλλων Ἑλλήνων, δὲν θάπορῃ-σωμεν βέβαια βλέποντες προεξάρχοντας ἐν τῇ δυσφημίᾳ αὐτῶν τοὺς κωμικοὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν μὲν Κρατῖνον καλοῦντ' αὐτοὺς **Συνοβιωτοὺς**, τὸν δὲ Ἀριστοφάνην παίζοντα μὲ τὰς λέξεις **βόες καὶ Βοιωτίοι**.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων συλλήθοντο ἐψέγοντο ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἐπὶ ὠρισμέναις κακίαις, οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ ἐπιτορξίᾳ καὶ ἀπιστίᾳ, οἱ Κρητῆς ἐπὶ φιλοφροσύνῃ καὶ ἀκολασίᾳ, οἱ Ἰωνεῖς ἐπὶ ἀσελγείᾳ ἐκφαινόμενη δι' ἀσέμνου γέλωτος, οἱ Λέσβιοι ὁμοίως ἐπὶ ἀσελγείᾳ, οἱ Σικελιώται ἐπὶ ταῖς τρυφηλαῖς τραπέζαις, αἱ Θεσσαλίδες ἐπὶ τῇ μαγγανείᾳ.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΕΡΝΕΣΤΟΣ ΚΟΥΡΤΙΟΣ

Λάμπει δὲ οἱ κλέος
ἐν ἐνάνορι Αὐθοῦ Πέλοπος ἀποικία.
Πινδαρος

Χίλια καὶ ἑκατὸν καὶ ἐβδομήκοντα ἔτη εἶχον παρέλθει, ἀφότου τοῦ πρώτου Ὀλυμπίονικου τοῦ ὀνόμα εἶχεν ἀναγραφῇ εἰς τὰς στήλας τῶν νικητῶν τοῦ ἱερωτάτου τῶν πανελληνίων ἀγώνων. Ἦτο τὸ τριακοσιεστὸν καὶ ἐννενηκιστὸν καὶ τέταρτον σωτήριον ἔτος καὶ τῆς Ἑλλάδος ἦρχεν ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἐδρεύων χριστιανὸς βασιλεὺς Θεοδόσιος ὁ Α'. Ὁ ἀρχαῖος κόσμος ἐφθανε τὸ ἔσχατον τοῦ βίου του τέρμα. Οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ ἀπέθνησκον. Σιγηλαὶ δὲ αἱ πάνσεμνοι μορφαὶ τοῦ πανθέου τῆς Ἑλλάδος ἠτένιζον πρὸς τὸν ἐρημούμενον χῶρον ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ἀετωμάτων τῶν ναῶν, ἀπὸ τῶν ὑπερηφάνων βάθρων τῶν ἀγαλμάτων, ἀπὸ τῶν καλλιμαρμάρων στοῶν, ἀπὸ παντός ἱεροῦ· εἶδους τοῦ περιβόλου τῆς Ἀλτεως.

Ζοφῶδες σκότος ἐπεκάθησεν ἑκτοτε ἐπὶ τῶν θυμαστῶν ἐκείνων τόπων, ὧν τὴν μακροχρόνιον ἱστορίαν μυστηριωδῶς ψιθυρίζει ἀκόμη τὸ βαθὺ τοῦ παρχαρέοντος Ἀλφειοῦ

ῥεῦμα μόνον καὶ τοῦ Κλαδέου τὸ ἤρεμον νῆμα καὶ τὰ πυκνὰ φυλλώματα τοῦ βαθυσκέιου ἄλσους τοῦ Κρονίου.

Τὰ σεμνώματα τῶν ἀθανάτων τῆς Ἑλλάδος θεῶν ἐκρυψαν τὰ ἱερὰ αὐτῶν πρόσωπα εἰς τὴν γῆν καὶ οἱ μόνον ἀμίναντο ἀπὸ τοσαύτης βεβηλώσεως μέιναντες, οἱ ἀείζωοι τῆς χώρας πεταμοί, τῶν θεῶν οἱ παλαιότατοι συγγενεῖς καὶ ὁμαιόμενες ἐπεμελήθησαν μετὰ τρυφερᾶς στοργῆς νὰ κρύψωσιν εἰς βαθύν, ἀφανῆ ἀπὸ τῶν ὁμμάτων πικρῶν ἐχθρῶν τάφον τὰ παντοιοτρόπως αἰκισθέντα ἐκείνων σώματα.

Ἀνωθεν μόνον ἡ πεφιλημένη γῆ ἐστέναζεν αἰῶνας μακρούς, ἀναμένουσα

εὖτ' ἂν θρασυμάχανος ἐλθὼν

Ἡρακλῆς, σεμνὸν θάλος Ἀλκαίδαν, πατρί ἑορτάν τε κτίσῃ πλειστόμυβρον τεθμόν τε μέγιστον ἀέθλων.

Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἦλθεν. Ὅταν οἱ φθονεροὶ ὀφθαλμοὶ ἀπέστησαν καὶ ὁ χρόνος τῆς φοβερᾶς δοκιμασίας παρῆλθεν, ἐνεφανίσθη ὁ νέος Ἡρακλῆς, οὐχὶ ὁ θρασυμήχανος, ὁ τὴν λεοντὴν περιβεβλημένος καὶ τὸ ῥόπαλον φέρων Ἀλκείδης, ἀλλ' ὁ ἥρως ὁ μετὰ τῶν Μουσῶν ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἀναστρεφόμενος καὶ ὑπὸ τοὺς ἦχους τῆς περικαλλοῦς τοῦ Ἀπόλλωνος φόρμιγγος τερπόμενος.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ νέος οὗτος Ἡρακλῆς, ὅστις ὡς σφριγῶν νεανίας ἐπάτει τῆς μόλις ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος τὸ ἔδαφος, ζητῶν ἐν αὐτῇ τότε τῆς ἀρετῆς τὴν ὁδόν, ὁ ἐν τῷ τέρματι τοῦ σταδίου νῦν ἀποθεοῦμενος ἥρως εἶνε ὁ Κούρτιος;

Τὸ 1837 εὐμενὴς τύχη ὠδήγει εἰς τὴν χώραν τῶν πόθων του τὸν νεαρὸν ἐπιστήμονα παρὰ τὸ πλεῖρον τοῦ ἐμπνευσμένου ποιητοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ φίλου τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, τοῦ Ἐμμανουὴλ Γκαϊμπελ. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φιλοσόφου Μπράνδης, διδασκάλου τοῦ πλήρους ἐλπίδων νεαροῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, συνητήθησαν ἐν Ἀθήναις. Ὁ φιλόσοφος, ὁ ἱστορικός καὶ ὁ ποιητὴς ἐτρέφοντο ἐκ τοῦ θυμασμοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ἀναγεννωμένην ἡμῶν πατρίδα, μεστὴν ἔτι ῥώμης νεανικῆς καὶ ἀπαστράπτουσαν τὸ κάλλος τῆς χρυσοῦς ἐλπίδος. «Τώρα μόλις ἀναγνωρίζω τὴν ἀξίαν σας, ὦ ἀρχαῖοι, ἀφότου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ σας ἐδάφους βαδίζω· ζῶσα παρὰ τὸ πλεῖρόν μου παρέρχεται ἡ σεπτὴ χορεία πεφιλημένων προσώπων». Οὕτως ἐβῆλλον ὁμοῦ τότε οἱ νεαροὶ φίλοι ὁμοῦ, ὁ ἐνθους ἐρευνητὴς τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ ἐμπνευσμένος αὐτῆς ποιητὴς. Ποιητὴς ἦτο καὶ ὁ Κούρτιος καὶ τῶν Μουσῶν ἡ χάρις καὶ ἀγλαΐα δὲν ἐγκατέλιπε ποτὲ πλέον ἑκτοτε τὸν τετιμημένον αὐτῶν φίλον. Τὸ «ἀπερίγραπτον θέληγτρον», ὅπερ κατὰ τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν ἐπροξένησε πάντοτε εἰς τὸν εὐκλεῆ ἄνδρα ἢ μετὰ τῶν λιθίνων μνημείων καὶ γραπτῶν παραδόσεων τῆς Ἑλλάδος ἀναστροφή, λέξις ἥς τὸ βάθος δύναται νὰ ἐννοήσῃ μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἀπλήστως ἐγείθη τῶν ἀπεριγράπτου